

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovenske srednje šole.

(Iz državnega zbora.)

Dunaj 11. febr. [Izv. dop.]

V budgetnem odseku je pri oddelku: srednje šole, poslanec g. dr. Vošnjak vprašal učnega ministra barona Conrada, kaj je vlada storila glede lanske resolucije o uvedeni slovenskega učnega jezika na srednjih šolah v deželah, kjer Slovenci prebivajo. G. minister odgovarja, da vlada dozda še ni imela povoda, kaj spremeniti na srednjih šolah. Da si minister prizna, da se je v poslednjih desetih letih mnogo storilo za slovenski jezik in slovensko slovstvo, še vedno manjka učnih knjig za vse predmete takó, da se slovenski jezik še ne dá uvesti za cele srednje šole.

Dr. Vošnjak ni zadovoljen s tem odgovorom, ko se iz njega le vidijo stari predsodki v učnem ministerstvu zoper Slovence. Da je dovolj slovenskih učiteljev, temu samo g. minister ni oporekal, a tudi učnih knjig ne manjka in če jih ni v izobilju, je temu kriva le vlada, ker neče uvesti slovenskega učnega jezika. Kdo hoče stroške zalagati za knjige, če uže naprej vé, da ne najdejo kupca? Pa uže zdaj je vsaj toliko učnih knjig, da se lahko slovenske paralele naredé na slovensko-štajerskih gimnazijah in v Primorji. V Celju se je jeseni odbilo iz prvega leta 22 učencev zaradi nepopolnega znanja nemščine. Napravila pa se je paralela z nemškim učnim jezikom. Zakaj ne s slovenskim? Mar štajerski Slovenec nema toliko vrednosti, kakor v mestih naseljeni Nemec? Govornik se potem pritožuje, da se vlada pri imenovanju profesorjev v slovenskih krajih nič ne ozira na znanje domačega jezika, ampak slovenske profesorje po nemških krajih nastavlja, nemške pa po slovenskih. Dela se tako, kakor poprej v armadi, kjer se je vsak polk pomešal iz vseh narodnostij; kmalu so to opustili; le učno ministerstvo še pri Slovencih po tem načelu ravna. V Mariboru se je oglasilo za suplenturo šest slovensčine zmožnih kandidatov, a nastavljen je bil en — jud, se ve da slovensčine nezmožen, da si na celej mariborske gimnaziji sami kristjani študirajo. V Trstu se je oglasilo za profesorsko službo trinštirideset kompetentov, mej temi sedem starejših suplentov, ki so zmožni obeh deželnih jezikov in ki uže po pet do šest let supilirajo. A imenovan je bil najmlajši, ki komaj eno leto suplenturo opravlja, in ta je — hišni učitelj pri namestniku barona Depretisu. Taka protekcija — govori nadalje dr. Vošnjak — podkopava pravni čut in demoralizuje učitelstvo. Ministerstvo se je bržčas ravnalo po nasvetih tržaške namestnije; kateri

obziri pa so namestnijo vodili, jasno kaže navedeni fakt. Dokler vlada ne bode v šolskih stvareh krenila iz Stremayrovih potov, Slovenci ne moremo misliti, da hoče resno izpeljati svoj program narodne ravnopravnosti.

G. minister Conrad na to odgovarja, da on gotovo dobro misli za Slovence, mej katerimi je več let služboval tako, da popolnem zna njihove potrebe. Vsled resolucije je bil ukazal izvrstnemu učitelju, Slovencu, kateremu gotovo tudi Slovenci zapujajo, izdelati načrt, na kakov način bi se dala izvršiti resolucija. Ta načrt se zdaj pretehtava v učnem ministerstvu in kar se bo dalo od storjenih nasvetov praktično uvesti, se bode zgodilo. Glede imenovanja učiteljev se vlada le ozira na spričevala in dokazano zmožnost, a se mora tudi zanašati na deželne oblasti, da storé opravilne nasvete.

G. dr. Vošnjak še enkrat ponavlja, da v šolstvu se za Slovence prav nič ni storilo, da je vse še, kakor bi vladal Stremayr, a da Slovenci ne bodo mirovali, dokler se tudi njim ne privoli, kar jim gre po postavi in kar je državni zbor odločno zahteval v znanih resolucijah!

„Green Erin“.

IX.

Dr. V. Z. Kmetska zveza je usredotočila svoj program v tri točke, katerih se vsaka s črko F začneja. Zaradi tega se imenuje program treh F.

Kmetska zveza zahteva od angleškega parlamenta zakon, kateri bi dovolil irskim najemnikom:

Fair rent
Fixity of tenure
Free sale

„Fair rent“ se pravi po naše „primerna najemščina“, namreč taka najemščina, da ne bi najemnik s celo družino noč in dan delal izključno za landlorda, sam pa za se in za svoje ne pridobil družega, kakor toliko krompirja, da mu ga uže pri do bre j letini na spomlad in poletje primanjkuje ter je vsled tega leto za letom glad permanenten gost v najemnikovej družini.

Zahtev gre na to, da bi imel najemnik polovico izvedencev, drugo polovico pa landlord voliti, vlada pa načelnika imenovati. Ta komisija bi imela potem „primerno“ najemščino za več let (najmanj vsaj za deset) ustanoviti. Tako ustanovljene najemščine bi se imel potem graščak celi čas držati in ne bi imel pravice je niti za krajcar povekšati, kakor se to dandenes dogaja. Poprej in zdaj je graščakova navada pri vsakej priliki najemščino povekšati, kakor je ravno denarja

potreboval. Še bolj so pa to prakticirali glavni najemniki (tenants) in na ta način neusmiljeno drli prostega Irca.

Samo na tak način je bilo mogoče, da je imel vojvoda Devonširski (duke of Devonshire), oče sedanjega ministra marquisa of Hartington, od svoje irske graščine, katere brž ko ne še nikdar videl ni, čistega fatiranega letnega dohodka: osemsto tisoč goldinarjev! Vedeti je pa treba, da ima ta angleški plemič svoja glavna posestva na Angležkem.

Ravno na njegovem svetu na Irskem je lanskega leta Parnell velik tabor sklical in tam zbranim Ircom govoril: „Ali ni to strašna, v nebo vpijoča krivica, da ta mož, ki še svojega imanja nikdar videl ni, take ogromne svote vsako leto iz vaših krvavih žuljev vleče?! — Pa bi še človek nič ne rekel, ako bi bila ta zemlja v resnici njegova, ali ta zemlja je vaša, vašim pradedom in tedaj tudi vam pred stoletji od Angležev ukradena in izgoljufana! Ker pa kradja in goljufija tudi ako ste stoletja stari, nikdar in nikomur nobene pravice ne pridobite, je ta zemlja po božjem in človeškem prava še zmirom vaša in mora kmalu tudi dejanjsko zopet vaša postati!“ Čisto naravno je, da so temu Parnellovemu govoru zbrani taborci navdušeno ploskali in pritrdjevali.

Dosedaj je imel landlord pravico svojega irskega najemnika pri vsakej priliki iz svojega zemljišča spoditi, ako mu je le pol leta, včasih tudi tri mesece poprej najemščino odpovedal. S takimi neusmiljenimi izmetanji (exmissions) je uže sicer permanentna siromaščina najemnikova dosegla svoj vrhunec, ker revež ni vedel, na ulice vržen, kam in kod bi se s svojo mnogobrojno gladno družino obrnil, kajti ni tako lahko zopet družega landlorda najti. Zaradi tega zahteva kmetska zveza „Fixity of tenure“, to se pravi: stalnost najemnikovega posestva, — namreč da ima najemnik, ako plačuje redno po izvedencih ustanovljeno „primerno“ najemščino, ostati najemnik na iznajemljenem svetu kolikor časa sam hoče. Tudi se ima ta pravica podedovati po njegovih potomcih ali sploh po pravnih naslednikih. S tem bi se v okoliščini do sedaj prakticiranej samovolji landlordov in tenantov, ki so imeli in imajo še pravico brez uzroka najemniku odpovedati in ga potem na ulice postaviti (right of exmission).

Če je eden in taisti najemnik precejšnje število let neprestano na enem in istem svetu spretno in pridno gospodaril, je gotovo na ta način zemljo izdatno zboljšal, svoj hišo in gospodarska poslopja popravil, ali morebiti celo katera nova zgradil. Vsled tega je taka najemnina (the farm) po preteku desetih ali petnajstih let veliko več vredna, nego je bila v začetku prvega leta. Ako dandenes landlord

kacega najemnika na enkrat samovoljno spodi, pride ves dolgoletni najemnikov trud edino le vlastelinu v prid, kar je gotovo velika krivica. Zategadelj zahteva kmetška zveza „Free sale“, to se pravi, „slobodno prodajo“, — namreč najemnik bi imel pravico svojo najemnino drugemu najemniku, ki bi imel ravno veselje na dotični svet, prodati za to ceno, kakor bi jo mej soboj ustanovila brez vsega vmešavanja landlorda. Vlastelin bi bil potem primoran tacega naslednika, ki bi po kupu prišel do najemnine, hočeš nečeš, brez vsega ugovora sprejeti.

Ravno te zadnje točke se vlastelini najbolj branijo, ter trdijo, da neha potem vse lastninska pravica in da se bo lastnina delila v nad- in podlastnino.

To argumentiranje posestnikov gotovo nij brez temelja, ker z dovoljenjem 3 F postane dosedanji irski najemnik bolj lastnik nego najemnik. To bi bil prelazni korak k popolnej emancipaciji od landlordstva, k ustanovitvi neodvisnega takega kmetškega stanu, kakor je na kontinentu.

Do jeseni 1879. leta se je bavila „kmetška zveza“ samo s propagando imenovanih 3 točk. Slaba letina predvlanskem je prouzročila zopet precej veliko lakoto na Irskem. Večina najemnikov nij bila v stanu svojim gospodarjem najemščine odrajtati. Zaradi tega so se dan za dnem izmetanja najemnikov množila in siromaščina je v nekaterih krajih mej prostim ljudstvom uže taka nastala, kakor 1845. leta.

To priliko je porabila kmetška zveza in izdala ukaz najemnikom, da nij treba v pokrajinah, kjer je bila slaba letina, nobenemu landlordu najemščine plačati, niti se po beričih izmetavati dajati. Ako bi imelo premakljivo blago katerega najemnika po javnej dražbi izklicano biti, ne sme se noben kupec za to oglasiti. Vse te ukaze so najemniki z veseljem sprejeli in se jih v praksi tudi točno držali. Naravna posledica tega vedenja je bila, da je razjarjenost mej posestniki in najemniki dan za dnem rastla.

Posebno neusmiljene oderuhe mej posestniki so Irci po starej navadi zavrtno postreljali, — katerih dejanj pa kmetška zveza nij nigdar odobrvala. Protivno je kmetška zveza zmirom trdila, da se s pasivno upornostjo veliko več doseže, nego z zavrtnimi napadi in umori. Zategadelj je izdala kmetška zveza ukaz, da pri takem oderuškem landlordu ali tenantu noben Irec ne sme: služiti ali za dninarja delati, mu sploh kaj pomagati, mu kaj prodati ali kaj od njega kupiti. Taka pasivna upornost nij bila po postavi zabranjena in je imela velikanske vspehe.

Prvič se je to poskusilo pri nekem glavnem najemniku (tenantu) po imenu Boycott, angleškem vojaškem kapetanu v pokoji. Ta mož je imel velikansko posestvo v najemu in še vso frugo na polji. Pa ko je bil od kmetške zveze za sovražnika irskega naroda proglašen in zaradi tega izobčen, zapustili so ga mahoma na en dan vsi hlapci in vse dekle. Niti jednega delavca nij mogel dobiti, magari ako bi bil cekin za uro ponujal. Svojega blaga nij mogel nikjer spečati, in nikjer nij mogel nič kupiti, tudi ako bi bil celi funt šterlingov za eno škatljo vžigalnih klinčkov ponujal. To izobčenje je izvrstno delovalo, ker vsak tak človek je bil primoran hočeš, nečeš — Irsko zapustiti. Tako izobčenje so po imenovanem kapetanu krstili: „boikotovanje“.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 12. februarja.

Za nas Slovence je pač v notranjej dnevnjej politiki denes najvažnejše to, kaj je minister dr. Vošnjaku odgovoril v budgetnem odseku. To poročamo v izvirnem dopisnem članku na čelu lista. Nij sicer stvar tako neugodna, kakor se je včeraj videlo iz površnega telegrama koresp. buroa, ali vendar je taka, da Slovencev nikakor ne more zadovoljiti!

V **državnem zboru** je bila včeraj postava zoper oderuhe sprejeta tudi v tretjem branji. Ravno tako je bila sprejeta v drugem branji postava, po kateri se davek na izdelavanje igralnih kart poviša. — Potlej se je začelo posvetovanje o Lienbacherjevem predlogu glede premembe šolskih postav. Vpisanih je baje 27 govornikov. Dva (Beer in Promber) sta uže govorila, in sicer proti. Promber je bombastično rekel, da kdor napada šolske postav, ta napada nemštvo! Govoriti hoče še 11 govornikov za Lienbacherjev predlog, a 14 (nemških ustavovercev) proti njemu. Vtorek se bode nadaljevalo.

Državnemu zboru je včeraj finančni minister Dunajevski, kakor smo uže včeraj v telegramu poročili, predložil postavo glede določenja glavne svote novo urejenega **zemljiškega davka**. Člen 1. tega zakona določuje glavno svoto zemljiškega davka za 15 let naprej vsako leto 37½ milijonov. Člen 3. odpravlja tretjinsko doklado zemljiškega davka. Člen 4. ima olajšave pri plačevanju novega zemljiškega davka: Komur se je zemljiški davek zvečšal za več kakor 10 procentov, plača od 1. jan. 1881 do sklepa reklamacijskega postopanja vsako leto toliko zemljiškega davka, kolikor ga je plačal l. 1880 potem pa še 10 procentov tega, za kolikor se je po novem odmerjenju zemljiški davek zvišal. Potem pa se vsako leto zviša zemljiški davek za jedno desetino svote, za kolikor je novi zemljiški davek višji kakor stari. To bi trajalo tedaj 10 let in v l. 1891 bode imel vsakdo celo svoto novega zvišanega zemljiškega davka plačati. — Ta zakon naj bi dobil veljavo uže letos. — Državni zbor je sprejel postavo zoper oderuhe in postavo o davku na karte.

V **hrvatskem** saboru se je v zadnjih dveh sejah nadaljevala debata o poročilu regnikolarne deputacije. Denes ali jutri bode menda sklep. Kakov, o tem nij dvombe: sprejeto bode poročilo vladne stranke.

Vnanje države.

Potovanje angleškega diplomata Göschena v Berlin in na Dunaj je baje imelo ta vspeh, da so se o **grško-turškem** vprašanji evropske velevlasti nekako porazumele. Turčiji bodo stavile vprašanje in samo potem, če bi njen odgovor bila zadostna podlaga za dogovarjanja, bodo se ta nadaljevala; sicer bodo evropske vlasti skrbele za to, da se vojna mej Grki in Turki lokalizira ali omeji na samo Gracijo in Turčijo.

Boj dne 8. t. m. mej **boercii** in Angleži, o katerem smo včeraj poročali kot o angleškeji zmagi, kaže se po današnjih poročilih ravno narobe. Tako poroča „Standard“. Polkovnik Colley je zgubil vse svoje oficirje ter ima samo malo vojakov, pa še tem pogum upada. Colley se bode moral baje boercem udati, kajti obkoljen je od vseh strani. Zahteval je od boercev, da se mu udade, ti pa so odgovorili, da toliko časa ne položé orožja iz rok, dokler jih bodo Angleži imenovali vstaše, sicer pa da so pripravljeni stopiti z Angleži v zvezo, ako dovolijo, da si boerci osnujejo zopet republiko.

V **Rimu** so imeli Italijani 11. t. m. velik javen shod pod „častnim predsedništvom“ Garibaldijevim, v katerem so sklenili terjati, naj se v Italiji uvede občna volilna pravica.

Dopisi.

Iz Černomlja 8. februarja. [Izv. dop.]

Dne 15. januarja poročal sem v „Slovenskem

Narodu“ o žrtvah, katere je terjala do tačas nalezljiva bolezen **gрозovitih koz**, odkar v tej fari razsaja. Uže tedaj bilo je število za kozami umrlih veliko. A denes imam priliko poročati, ne o zaželenem ponehanji, nikakor ne, — marveč o daljnem in mnogo večjem številu umrlih, ki so zapadli v oblast neusmiljene in grozovite morivke. Zakaj številka zadnjega včeraj umrlega je več 81 v tekočem letu, grozovito osobito, ako primerjamo to število s številom lanske vse leto umrlih — 113. A tudi to število je še prilično precej visoko, ker jih je mej temi uže 16 na kozah umrlih. Sploh smem reči, da jih sedaj ta bolezen uže več kot decimira, zakaj mej temi 81 od 1. jan. do 5. febr. umrlimi je kozavih 60, a černomeljska fara baje ne bo štela prav 6000 prebivalcev. Na samej tej epidemiji umrlo jih je tedaj v 3 mesecih 76, — zares grozno število, baje še večje, kakor jih je vzela grozna kolera l. 1873. Posebno nekatere vasi so zelo trpele od te bolezni. V jednej samej vasi, ki šteje 10 hiš, ležalo je 35 kozavih, in čudo, — v vsakej hiši umrl je po jeden. Sploh uže komaj pomnim do včeraj, da bi kak dan ne zvonilo mrliču in navadno še večim. Tako bilo je samo na mestnem pokopališču pokopanih 1. in 2. februarja vselej po 4. — Nekako čudno je, da včeraj in denes nij še nihče umrl. Bo baje smrtna tihta pred novim viharjem, kakeršne še pomorščaki osobito boje. Da bi se pač motil!

A bojim se hudega, ker so zdaj jeli bolehati na tej bolezni tudi odrasčeni tu v mestu in po več vaseh v okolici; v jednej precej velikej občini se še le dobro pričenjajo. Toliko o sedanjih žrtvah grozovite morivke. Ako še kmalu ne poneha, poročam o priliki še nadalje, ako je ljubo? (Vsakako! Ur.) Zdravi!

Domače stvari.

— („Afera Vošnjak“.) Pražka „Politik“ od četrtka prinaša uvodni članek pod naslovom „Dr. Vošnjak und die centralistische Vehm“, v katerem pravi, da so ustavoverci brez pravega uzroka naredili hrup in iz hrupa „afero Vošnjak“, samo iz nekaterih opravičenih opomb tega poslanca o „irredenti“. Čemu vpitje? Tu se spet vidi, da ustavovercem nij za državni interes ampak le za osobo jednega svojih privržencev, Depretisa, ki je nekaj umazano „chabrusovo“ perilo pral. Tudi jim nij za avtoriteto višjega uradnika, ker oni sami (Giskra, Ztschok, Süß) so ob svojem času popolnem po nedolžnem napadali barona Rodiča. Tudi češki „Narodni Listy“ prinašajo o tem uvodni članek „Mezi Italijani a Nemci“ in pravijo, da se primorsko vprašanje še zmirom bolj z Nemškega vlada nego li z Dunaja. Nemci pravijo Slovanom: vi ne boste imeli Trsta in morja, če ne bo naš, naj bo rajši italijansk. Končujejo članek: „Isme žádostivi, jak nyní odpoví politika rakouská? Bude opět Slovan dementován a Itálián pochválen — zůstane Vošnjak pomlouvačem a Pretis místodržitelem terstským? Vederemo!“

— (Gospod svetovalec Zhuber in nemški uradni jezik na ljubljanskem magistratu.) Ljubljanski mestni zbor je imel predvčeranjem javno in tajno sejo. Pri nekej obravnavi tajne seje je ta dan znani naš ljubljanski birokratični agitator za nemškutarstvo, dež. sodnije svetovalec Zhuber tudi z velicim veseljem naglasil, da „uradni jezik ljubljanskega magistrata je nemški“. In srečen je bil mož, da je mogel to konstatirati! To se ve, njemu, staroslovenskemu

Čebur, ki govori ali maltretira slovenski jezik (jezik svojih rodnih prednikov) še bolj neotesano in barbarsko kot kakov hribovski pastir za kozami, ki nij nikdar nič o gramatiki slišal, njemu bi bila težava z magistratom obče-
vati, ko bi bil uže enkrat naš deželni domači jezik uradni jezik na magistratu. — Poročilo o javnej seji priobčimo prihodnjič.

— (Slovensko literarno društvo na Dunaji) ima v sredo, dne 16. febr. 1881, začenši ob 1/2 8 uri zvečer, 8 redno zborovanje. Spored: 1. Prebere se poročilo zadnje seje. 2. a) „V grmovji“, bere g. Jos. Hubad, b) „Nekatere slovenske narodne pesni“ razkazuje g. D. Majaron. 3. Poročilo odseka za narodno blago. 4. Posameznosti. — Lokal: Kaiser's Restavration „zur heil. Dreifaltigkeit“ (III. Ungargasse 27.) — V to zborovanje vabi ude in prijatelje društvu prijazno odbor.

— (Posnemanja vredno.) Iz celjskega okraja se nam piše: Kako so kljubu najneugodnejših razmer na našem c. kr. učiteljski v Mariboru učiteljski pripravniki vendar le narodno probujeni, kaže to, da se je na naš v Celji izhajajoči vrli šolski list „Popotnik“ na mariborskem učiteljski do sedaj 52 (reci dvainpetdeset) g. pripravnikov naročilo. Vsa čast tem mladim gospodom! Da bi ostali vedno tako značajni! Da bi našli tudi drugod dosti posnemalcev!

— (Iz Zagreba) se nam piše: Ljubljanski čitalniški pevski oktet je dobil od hrvatskega Sokola povabilo, da se udeleži veselice dne 17. februarja. — Potres se je čutil v Zagrebu po noči od 10. do 11. febr. trikrat: o pol dvanajsteh, 3/4 12 in 3/4 1 uri. Zadnji je bil najmočnejši.

— (Rogatec) na slovenskem Štajerskem šteje po zadnjem popisu 1133 prebivalcev.

— (Najnoveji Vesteneckov škandal), t. j. poročilo, kako se veliki državnik kranjskih nemškutarjev v Litiji „amūzira“, o katerem je nam jeden naših dunajskih dopisnikov včeraj javil, da celó na Dunaji veliko pozornost budi, razbere se dobro iz te-le uradne vloge Litijskega županstva na c. kr. deželno vlado v Ljubljani, katero vlogo uže včerajšnji dunajski listi („Tribüne“, „Vaterland“) prinašajo: „Visoko c. kr. deželno predsedništvo! Po noči od 6. na 7. dan februarja t. l. proti polunenajstim zvečer so bila tukajšnjemu c. kr. okr. komisarju Delkotu okna njegovega stanovanja hš. št. 22 v Litiji popolnem pobita, razbitih je bilo 24 šip ter je škode okolo 7 gld. Okna so se pobijala s konci strešne opeke, s kamenjem in s kepami, kar se je z veliko silo lučalo v okna in katere reči so potem v dotičnej sobi obležale. Tisti, ki so okna pobijali, pa nijso bili drugi nego družba, katero je vodil c. kr. okrajni glavar pl. Vesteneck; v tej družbi so bili c. kr. okrajni glavar sam osebnó, c. kr. davkar Rotter in davkarski kontrolor Moschner c. kr. žandarski vahtmajster Wagner, potem uradniki tukajšnjega rudnika Carl Wehrhan sen. in njegov sin Fric Wehrhan, kakor znano pruska podložnika, ki posebno rada ter v navzočnosti gospoda c. kr. okrajnega glavarja in žandarskega vahtmajstra ukazujeta v javnih prostorih igrati „Wacht am Rhein“, potem še drugi, ki so nastavljeni v rečenem rudniku in poštar Treo. Ti so priredili nedeljo zvečer izlet v Šmartino, kjer so v gostilni Robert Ravniharjevej dobro pili in jih je baje to jezilo, ker gospod Delkot nij hotel ž njimi do kraja ostati, ampak je prej odšel. Ker je njegovo stanovanje sredi trga, zato je ta nered močno kalil javni nočni

mir, kajti vse sosede v okolici je iz spanja vzbudil ropot projektilov in žvenketanje zdrobljenih šip. Posebno naj bodo navedeni c. kr. okrajni sodnik Pleško in njegova soproga, ki sta ravno nad stanovanjem g. Delkota, c. kr. okrajne sodnije adjunkt Gregorin, c. kr. okr. kancelist Vončina itd. Tudi g. Delkot sam je bil tačas uže doma. Činitelje same je nekoliko osob opazovalo, videlo jih in spoznalo; posebno gostilničar, ki je poleg, Lavrenčič, v čegar gostilni so bili še neki gostje, ter so ven hiteli, meneči, da je eksces namerjen zoper c. kr. okrajnega sodnika Pleška; dalje gospodičina Ljudmila Koblar, ki je iz nasproti stoječe hiše svojega očeta vse opazovala in tudi še druge osebe, ki se morejo še kasneje imenovati. Ta dogodjaj je nezaslišan ter dela po celej Litiji velik hrup, a vse je tudi silno razkačeno nad tem, da se možje, ki so vsled svoje službe dolžni in poklicani skrbeti za javni red, krive storé ne samo kazensko-sodniškega prestopka z zlobnim oškodovanjem tujega imetja in s tem, da v nevarnost stavljajo telesno varnost, nego tudi ker na tak neodgovoren način kalé nočni mir. Mej drugim se tudi pripoveduje, da je bil g. vahtmajster tako pijan, da je komaj na nogah stal in da g. Rotter zaradi pijanosti nij mogel priti dné 7. t. m. v urad. Kakor se pa sicer vahtmajster svojeglavno vede nasproti županstvu, omenjal je tudi poslanec Svetec v zadnji sesiji deželnega zbora (9. seja str. 177). V opravičenje nižjih uradnikov pa se omenja, da se vidi, da hodijo ti gospodje zunaj urada z gospodom Vesteneckom samo iz bojazni, ker se vsi spominjajo, kako se je n. pr. godilo bivšemu okrajnemu komisarju Sertiču, davkarju Jagodicu itd. — Podpisano županstvo, ki zavoljo takih razmer ne more vzdržati javnega miru in reda in katero tudi skrbi, da bi slabi vzgled gospodov ne posnemalo tudi priprosto ljudstvo in katero z žalostnim srcem opazuje demoralizacijo, katero hrani in razširja gospod pl. Vesteneck na več straneh, kar se je uže z več tožbami tega okraja naznanjalo višjim oblastvom, ne more drugače, nego da visoko c. kr. deželno predsedstvo nujno prosi, naj ta čin blagoizvoli na znanje vzeti in preje ko mogoče odpomaga na način, ki se mu zdi najbolj prikladen.

Županstvo v Litiji, 8. februarja 1881.

Župan: Al. Koblar m. p.

Komentara pač nij treba. — Take reči poleg vseh neštevilnih družih uže povedanih sme delati tist Vesteneck, ki je v zadnjem deželnem zboru ponosno prorokoval, da bode „črni oblak“ (zdanja Taaffejeva vlada) kmalu razkadir se!

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 12. februarja. V budgetnem odseku državnega zbora je dr. Vošnjak denes zahteval, naj vlada praktično uresniči lansko resolucijo o slovenskih učiteljskih pripravniških.

Vladni zastopnik se, dr. Vošnjaku odgovarjaje, sklicuje na to, da sta štajerski in kranjski šolski svet zoper to izrekla se, in da pomanjkuje slovenskih učnih knjig. Češka poslanca Jireček in Zeithamer izrekata, da so slovenske terjatve opravičene in da so vladni izgovori le „circulus vitiosus“.

Razne vesti.

* (Zadušila) Sta se na Dunaji dva policaja v neke gostilni z dihanjem ogljenca.

Našli so ju 11. t. m. zjutraj mrtva v inspekcijske sobi dotične gostilne.

* (Dvojen umor.) Vodja vlaka, ki se je včeraj zjutraj odpeljal z Dunaja proti Waitzenu, pri neke pazniške hišici nij opazil znamenja. Ustavi vlak ter gre gledat v hišico, tu pa najde paznika in njegovo ženo ubita na tleh.

Poslano.

Iz Trsta. V Jadransko morje bi vodo nosil, ko bi hotel na široko in globoko razlagati, ka mora vsak poštenjak za svojo osobno čast skrbeti kakor za oko; ne menim častilakomnosti. Komu bi bilo to bolj potrebno kakor slovenskemu profesorju, ki nahaja plačilo za svoj trudapoln posel samo v minevi vesti in v prepričanju, ka si je po svojem neoma-deževanem značaji spoštovanje razumnikov pridobil in morda tudi nekoliko simpatije.

Uže nekaj let izvan Primorskega v narodnem delovanju prebivšemu in nikoli niti za ped svojih načel ne premenivšemu se mi je pripetilo slišati, kar je ta mož (namreč jaz) v Bergerjevej ali Steinfeldske pivarni v večinoma nemškem društvu govoril za kompromis mej Nemci in Slovenci, in sicer še v navzočnosti nekaterih Slovencev; ti so bili prě zarad tega indignirani.

Ker meni še nikoli niti v sanjah nij prišlo na misel, compromise delati, imajočemu drugega posla v izobilji, in ker niti po direktnem niti indirektnem potu ne morem zvedeti imen tistih gospodov Slovencev, ki bi bili slišali mene kaj takega govoriti, sem svojeje časti dolžen, tiste gospode v javnost poklicati, ki bi bili to slišali, kar žali narodno čast. Prosim, pridite z odkritim licem in vsaj z dvema pričama za kak izraz, narodno čast sramoteč; tako je navada mej možmi.

Prof. K. Glaser.

Tržne cene

v Ljubljani 12. februarja t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 43 kr. — rež 6 gld. 34 kr.; — ječmen 4 gld. 87 kr.; — oves 2 gld. 92 kr.; — ajda 5 gld. 34 kr.; — prosó 4 gld. 87 kr.; — kornuza 5 gld. 70 kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gld. 12 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 90 kr.; mast — gld. 76 kr.; — špeh frišen — gld. 60 kr.; špeh povojen — gld. 68 kr.; — jajce po 2 1/2 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 56 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjsko meso 48 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.

Dunajska borza 12. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	73 gld. —	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	75	10
Zlata renta . . .	89	60
1860 drž. posojilo . . .	130	—
Akcije narodne banke . . .	812	—
Kreditne akcije . . .	287	60
London . . .	118	75
Srebro . . .	—	—
Napol. . .	9	37
C. kr. cekini . . .	5	56
Državne marke . . .	57	85

Izurjen

stavben risar

se takoj sprejme stalno pod ugodnimi pogoji. — Izvè se iz prijaznosti pri opravištvu „Slovenskega Naroda“. (56—3)

V Förderl-ovej pekariji,

Lingarjeve ulice,

vsak dan

(54—5)

friske pustne krofe.

CHIOCOCA-LIQUEUR.

(Liquor Chiococeae fortificans.)

Znanstveno preiskano, poskušano in priporočljivo od odličnjakov kot izvrstno, popolnem neškodljivo

ZDRAVILO,

osobito za hitro in prijetno

oživljenje,

vzbujenje, ojačenje opešane in potrite

možke moči.

okrepljenje živcev in njih prožljivosti, iznenadajajoče v svojem oživljajočem, navdušujočem ter vzbujajočem uplivanju. Ob jednem je splošni eliksir posebnó zoper slabo prebavljenje, nestast do jedi, katar v želodeci, kré, scipanje, zoper nagujenje k blevanju, zgago, drisko, glavobol, bledico in zlatenico, zoper giht, revmatizem in zlato žilo. Ako se rabi ta Chioceca-liqueur, odpravi se vsako tako stanje hitro in gotovo in ker se odstrani, more dotičnik tudi visoko in krepko starost doživeti, zato naj bi bil v vsakem gospodinjstvu. Po okusu presega najfinejše namizne likóre. V razgled so položena neštevilna priznavajoča ter zahvalna pisma visokih avtoritet o izvrstnosti tega Chioceca-liqueura. Cena jedne izvirne botelji z natančnim navodilom za rabo v šest jezikih 3 gld. a. v.; zavoj in pošta 20 kr.

Glavna zaloga, kjer se izdeluje in od 567—12) koder se razpošilja:

D. C. CHIODI, lekar „zum Schutzensel“ in pris. c. kr. sodnijski kemik, Wien, Währing, Herrngasse Nr. 26, (kamer naj se pošiljajo vsa pismena naročila), ter v vseh dobrih lekarnah po Avstriji in drugod.

Pravi izvrstni brinjevec

prodaja in razpošilja po primernej ceni
(78-2) **J. N. Rant,**
v Polhovem gradu pri Ljubljani.

Velika hiša za trgovino v Šiški

nasproti cerkve, blizu Ljubljane in kolodvora
Rudolfove železnice, **proda** se iz svoje volje.
— Ponudbe sprejema Fr. Müllerjev annoucen-
bureau v Ljubljani. (61-2)

Umetne (640-17) zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškanskem
sistemu v **zlatu, vulkanitu ali celuloidu**
brez bolečin. **Plombira z zlatom itd.**
Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin
s prijetnim mamilom
zobni zdravnik A. Paichel,
poleg Hradekega mostu, v I. nadstropji.

Hiša na prodaj.

Pred malo leti novo zidana, dva nadstropja vi-
soka hiša v **Kranji**, na oglu žitnega trga št. 175/76
se prodá. — Pogoji so jako ugodni.

(50-3) **Ign. Stern's Söhne,**
Zagreb.

Krčmarjem!

5 sodov prav dobrega
dolenjskega vina

se prodá v **Lasnikovej hiši v Spodnji Šiški.**
Vedro 9 do 11 gl. (83-2)

Kothe-jevo ustno vodo,

zbog njenih izvrstnih lastnosti zoper
zobne bolečine in ustni smrad

znano, priporoča a **flacon 35 kr.** z navodilom za
rabo vred

JOH. GEORGE KOTHE,
dvorni lieferant v Berlinu.

Podružnica: Dunaj, L, Tiefer Graben 37, I.
V Ljubljani jo ima pravo samo lekarnar gospod
Jul. pl. Trnkóczy. (24-5)

Kopelji se soparom in v čebričah v hotelu „pri Slonu“

so vsem pravičnim zahtevanjem p. n. občinstva ter potrebam zdravil-
stva primerno urejene in odprte vsak dan od 7. zjutraj do 7. zvečer.
Kopelji se soparom za gospode od zjutraj do opoldne,
od 12. ure naprej za gospé.

Sobe za kopelji v čebričah so kurjene.

Na zahtevanje se kopelj v čebričah (s čebričami vred) pošlje na dom.

(49-3) Sè spoštovanjem
Josipina Gnezda.

Lekarna „pri samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-jeva

na mestnem trgu v Ljubljani.

priporoča p. n. občinstvu sledeče, zmirom sveže (frišne)
vsled dolgoletnega izkustva kot **izvrstno uplívne**
priznane specialitete, izkušena domača in **homeopatiška**
zdravila: (71-1)

Planinski želišni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine;
1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje, najboljše vrste
izborno zoper

bramore, plućnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 skl. 60 kr.
Anaterinska ustna voda, najboljše za ohranjenje zob
ter zobnega mesa in takoj od-

pravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv., ne sme bi
gospodinjstvu pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osvedočile pri
zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem
želodecu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr.; jeden zavoj
s 6. škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se takoj.

Tinctura Rhei. Comp. vulgo FRANCOVA ESENCA

ki jo izdeluje

Gabriel Piccolli,

lekar „pri angelu“,

v Ljubljani na dunajske cesti.

Pomagala je že mnogo tisoč lju-
dem k zdravju, kakor se lahko dokaže
iz mnogih pohvalnih pisem.

Ta esenca ozdravi bolezni v že-
lodcu in v spodnjem životu, grižo, krč,
želodčevo in prehodno mrzlico, zabasa-
nje, hemorjide, rumenico itd., vse bo-
lezni, ki znajo smrtno postati, ako se
za časa ne ozdravijo. (490-17)

1 sklenica velja 10 kr.

Naroči se pri **Gabriel Piccoli-ju,**
lekarju „pri angelu“ v Ljubljani, na
dunajske cesti, s poštnim povzetjem.

Zahvalno pismo.

Izpisek.

Ko sem porabil 50 steklenic
vašega zdravstvenega piva od
sladnega izlečka, čutim se po-
polnem predrugačenega; zopet
spim mirno, rad jem, ter red-
keje in menj plujem itd.

Lastne besede ozdravelega.

Bolezni v pljučah in želodeci

ozdravljene.

C. kr. dvorai liferant skoraj vseh evropskih vla-
darjev, gospod (645-8)

Janez Hoff,

c. kr. svetnik, lastnik zlatega križca s krono za
zasluge, v tez visokih pruskih in nemških redov,
na Dunaji. Tvorica: Grabenhof 2; tvorniška za-
loga: Graben, Bräunerstrasse 8.

Zaloga: G. Piccoli, Er. Birschitz, lekarja; P. Lassnik, H. L. Wencel, trgovca v Ljubljani. Pietro Vennuti v Gorici.

HOFF-ovo

zdravstveno pivo od sladnega izlečka.

55krat odličeno od cesarjev in kraljev, na-
dalje od princev, princezinj, velikih voje-
vod in knezov.

Sladna čokolada
in
sladni bonbon.

Aklamacija svetovnega občinstva.

Neštivilno ljudj, ki so se ozdravili s Hoffovimi slad-
nimi izdelki, izrazilo je svojo zahvalo najglinjivejšo ter delalo
propagando za Hoffova sladna zdravstvena tečna zdravila.
Nemogoče je vse ponavljati. A to je tolažba vsacega bolnika,
ki pravi: Zakaj bi se tudi jaz tako ne ozdravil, kakor mnogo
tisoč drugih? Kar hvalijo zdravniki, kralji in vse občinstvo,
mora biti dobro; vzdržalo se je in dokazalo užo skozi celo
človeško starost, da se v resnici dobro zmirom išče.

Svarjenje! Naj se zahteva samo pravih **Janez Hoff-**
ovih sladnih izdelkov, ki imajo po c. kr.
trgovinskem sodišči avstrijskem in ogerskem registrovano zna-
menje (sliko iznajdbenika). Ponarejeni izdelki družih némajo
zdravstvenih želišnih tvarin ter niso tako prirejeni, kakor
so **Janez Hoffovi sladni izdelki,** oni morejo pa po zdrav-
niškej izjavi tudi škodovati.
(Pravi J. Hoffovi sladni bonboni za prsi so v plavem papirju.)

Pod 2 gl. se nič ne pošilja.

Zahvalno pismo

iz Budapešte

od 24. novembra.

Vaša blagorodnost!

Dolžan sem javno izraziti vam s tem

svojo iskreno zahvalo.
Uže 20 let sem bil na prsih bolan, bljuval
sem gnoj, prsi so bile kakor prevezane, nijsem
mogel spati ni jesti. Zdravniki so me sicer zdra-
vili, a bolezen je bila le hujša, moči so me dan
za dnem bolj zapuščale in pri svojih 70 letih sem
uže mislil, da sem pri konci.

Časopisi pa me opozoré na vaše sladne iz-
delke; poskusim tedaj še to zdravilo in ko pora-
bim prvih 10 steklenic vašega zdravstvenega piva
od sladnega izlečka, bilo mi je uže boljši. Por-
bil sem za tem še 40 steklenic in zdaj sem popol-
nem drug človek, mirno spim zopet, rad jem, plu-
jem menj in redkeje, s kratka, zopet sem precej
okreval. Prepričan sem za trdno, da, ako bi bil
jaz to zdravilo rabil pred 10 leti, zdaj bi bil po-
polnem zdrav.

Vsemogočni Bog ohrani vas še mnogo let, da
si more človeštvo z vašimi dobrodejnimi izdelki
svoje bolezni olajšati in svoje izgubljeno zdravje
zopet doseči. Pošljite mi, prosim, še 50 steklenic
sladnega piva in 10 vrečic sladnega bonbona.

V Budapešti, dné 28. novembra 1880.

Sè spoštovanjem udani

Jakob Goldschein,

Budapešta, Waitzner Boulevard št. 50.